No. 58.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk

Nieuws- Blad.

Zondag den 20 Februarij.

BUITEN GEMOON 1831 TE ZEGEVEN

DE GOUVERNEUR DER PROVINCIE NOORD-BRABAND, in aanmerking nemende, dat de redenen en beweegoorzaken, die tot het nemen van deszelfs besluit van den 7den October A. nn. 20, (*Provinciaal Blad* No. 122), aanleiding gegeven hebben, nog bestaan,

Heeft goedgevonden en verstaan, voorloopig te bepalen, dat de Jaarmarkten of Kermissen, welke van nu af aan *tot en met den laatsten Mei eerstkomende*, zullen invallen, in de Steden en Gemeenten dezer Provincie, niet zullen gehouden worden; wordende heeren Burgemeester en Wethouders der Steden en Burgemeesters en Assessoren ten platten Lande aangeschreven, om voor de naarkoming dezes te zorgen.

Gelast voorts, dat dit besluit, door middel van het *Provinciaal Blad*, ter kennisse van de voorschreven Autoriteiten zal worden gebragt, tot hunne informatie en narigt, en dat hetzelve wijders, ter bekoming van meerdere publiciteit, zal worden geplaatst in het *Provinciaal Dagblad* en in de *Bredasche Courant*.

's-Hertogenbosch den 15den Februarij 1831.

De Gouverneur voornoemd,
A. J. L. VAN DEN BOGAERDE.

NEDERLANDEN

BREDA, den 19den Februarij.

De *Staats-courant* bevat de beide volgende artikelen:

Bij het departement van Oorlog is van den generaal-majoor baron *van der Capellen*, opper-bevelhebber der vesting Bergen-op-Zoom het berigt ontvangen, dat, in den nacht van Woensdag op Donderdag, aldaar eene postboot van de citadel van Antwerpen is aangekomen, gekommandeerd door den luitenant ter zee *Blok*, aan boord hebbende het gevonden gedeelte van het lijk van den edelen *van Speijk*. Op dat vaartuig bevond zich ook de adelborst *de Gelder*, voorheen tot de equipage van de kanonneerboot No. 2 behoord hebbende. Vroegtijdig was de boot Donderdag morgen wederom van Bergen-op-Zoom naar Rotterdam vertrokken, ten einde de stoffelijke overblijfselen van den onsterfelijken held naar Amsterdam over te brengen.

Reeds bevorens had de generaal *van der Capellen*, door de bezetting van Bergen-op-Zoom, op de dagen van 14, 15 en 16 dezer, eene rouw ter eere van *van Speijk* doen dragen.

Volgens berigt van den Burgemeester *van Eede* (distrikt Sluis), zijn den 12den Februarij wederom eenige burgers van Maldeghem en Belgische militairen, ten getale van 17 of 18, op het grondgebied dier gemeente gekomen, en hebben van de bewoners der het naast aan de grensscheiding gelegen huizen, allerlei levensmiddelen afgeperst. De luitenant-kolonel *Ledel* heeft, ten einde het grondgebied van Nederland voortaan van die zijde te doen eerbiedigen, een voorpost uit Aardenburg te Eede geplaatst.

Uit 's Gravenhage wordt ons wijders gemeld, dat, eenige dagen geleden, twee officieren, van wege het departement van buitenlandsche zaken, naar de generaals *Daine* en *Mellinet* vertrokken waren, zoo men aldaar zeide, met eene zending betrekkelijk het protocol, waarbij de Belgen gelast werden, in hunne stellingen van den 21sten nov. terug te trekken. Een dezer officieren, die insgelijks eene zending naar Maastricht had en aldaar alles in den besten staat gevonden had, was reeds in 's Gravenhage terug gekeerd. Of *Daine* en *Mellinet* aan het bevel der mogendheden gehoorzaamd hebben, wordt ons niet gemeld en wij hebben reden, om daaraan grootelijks te twijfelen.

— De te Modena en Bologna uitgebarsten onlusten schijnen niet van dat aanbelang te wezen, als de over Frankrijk gekomen tijdingen wel hadden willen doen gelooven. Ten minste uit eene proclamatie van den hertog van Modena, van den 4den dezer gedagteekend, blijkt, dat het getal zamenzweerders, die zich, in den avond van den 3den, in het huis van zekeren *Ciro Menotti*, verzameld hadden, met oogmerk, om den hertog in zijn paleis te overrompelen, en, ontdekt zijnde zich aldaar hadden gesteld, niet sterker in getal dan 30 of 40 zijn geweest, welke echter niet zonder moeite en niet dan na eenen hevigen wederstand gevangen genomen en in handen eenen militaire commissie gesteld zijn. Te Bologna nogtans moeten de zamenzweerders tot dus verre de overhand en, gelijk gemeld is, eene commissie, onder den naam van *Provisioneel gouvernement der staat en provincie Bologna* aangesteld hebben. De heden ontvangen fransche berigten voegen er al wederom bij, dat de laatstgemelde opstandelingen eenen dictator en eenen generaal en chef aangesteld hebben. De eerste zou *Fontanelli* en de tweede *Lequi* heten.

— Ingekomen berigten melden, dat het russisch leger op den 7den februarij, op vijf punten Polen binnen gerukt is, en wel in twee hoofd-corpsen, waarvan het eene regts, op Tykoem, niet verre van Bialystock en het andere, links, op Ciechanowiec, waar de Bug eene wending naar het binnenland van Polen neemt, stonden. Uit alles blijkt, dat deze beweging der Russen geheel onverwacht is geweest en geene geringe verbaasdheid onder de Polen verwekt heeft. Het hoofddoel des opperbevelhebbers schijnt Warschau te zijn, hetwelk hij, zoo men zegt, in geval van tegenstand, geheel zal vernielen liever dan te wagen, dat zijne troepen, gelijk de onze te Brussel, in de stad vermoord worden.

— De *Vrai Patriote*, den brief van den heer *Surlet de Chokier* commentaterende, zegt, aangaande de daarin voorkomende phrase, betrekkelijk de tegenkanting der mogendheden aan de pogingen des Prinsen van Oranje, tot herkrijging van het gezag in België, dat gemelde phrase door den heer *de Celles* gevonden zou wezen. De deputatie de uitwerking duchtende, die de tijding van de weigering zou kunnen veroorzaken, was lang in beraad hoe den onaangenamen indruk te verzachten, eindelijk kwam gemelde graaf op het gelukkigen inval, om, ter vergulding der pil, die zimmerle in te lasschen; dit werd met algemeene stemmen goedgekeurd en daarop de brief verzonden. De *Vrai Patriote* betoogt verder, dat het tegendeel bij de mogendheden zou plaats vinden en dat, bij de aanneming van den Prins *van Oranje*, de mogendheden aan België veeleer groote voordeelen zouden verzekeren. Hij houdt zelfs staande dat de proclamatie van den Prins onder de oogen van de conferentie der vijf mogendheden zou zijn gedrukt geweest.

's Gravenhage, den 17den Februarij.

Men weet nog niets stelligs van eene spoedige bijeenroeping der Staten-Generaal.

— De staats-commissie tot bezuiniging zet ondertusschen hare werkzaamheden voort.

— Het laatste koninklijk besluit omtrent, de korting van de traktementen der ambtenaren, naar zekeren maatstaf, is ook toepaselijk verklaard op pensioenen, wachtgelden, toelagen, als anderzins.

— Men vernoemt de gezanten der vier groote Mogendheden; Engeland, Pruissen, Oostenrijk en Rusland, te Parijs, den last hunnen om, ingeval de benoeming van den hertog *de Nemours*, als koning der Belgen, door koning *Lodewijk Philips* was aangenomen, gemelde stad te verlaten. Ook had lord *Ponsonby*, te Brussel, van het engelsche hof last bekomen, om, in dat geval, ook die stad te verlaten. (De londensche dagbladen, heden alhier ontvangen, melden, dat het fransche gouvernement op zich de stellige verklaring had ingezonden, dat gemelde benoeming niet zoude worden aangenomen.)

BELGIE.

Brussel, den 16den Februarij.

Sedert lang had men aan de volksmoede of liever aan een hoop bezoldigde rustverstoorders den drukker van het nieuw dagblad, *l'Ami du peuple* aangewezen. Voor zijn huis begonnen zij oproerigheden te plegen en zouden, zoo de veiligheidswacht dien drukker, den heer *Sacré*, niet uit zijn huis gehaald en gearresteerd had, hem al zeer slecht behandeld hebben. Juist kwamen twee leden van het congres, de heeren *Surmont de Volsberghe* en *Rouppe d'Emca* daar ter plaatse en wilden tusschen beide treden, doch eehsklaps

ging het verschikkelijk woord *orangisten!* uit den hoop op, en de gedeputeerden, ofschoon betuigende tegen het huis *van Oranje* gestemd te hebben, liepen groot gevaar en waren genoodzaakt zich onder bescherming der burgerwacht aan het stadhuis te stellen, waar zij meer dan drie uren moesten blijven, tot eindelijk de heer *d'Hoogvorst* met 400 man der burgerwacht, hen de vrijheid kwam wedergeven.

— In de zittingen van het nationaal congres van den 15den en 16den is niets van eenig aanbelang voorgevallen, dan dat de deliberatien over het concept betrekkelijk de kies-kollegien voortgezet, doch niet afgeloopen zijn. In die van den 15den, heeft de heer *de Robaulx* op nieuw over zijn voorstel gesproken, echter zonder eenig gevolg. In die van den 16den heeft de heer *Surmont de Volsberghe* het congres verslag gedaan van het (*hierboven vermelde*) hun overkomen geval, van hetwelk, zeide hij, zijn honorabele persoon bijna het slagtoffer zou geworden zijn. Hij beklaagde zich bitter over het dagblad *l'Emancipation*, dat, volgens zijn zeggen, een geheel *leugenachtig* verhaal van het voorgevallene had medegedeeld: Laatstgemelde zitting is geëindigd met een voorstel van eene concept wet door den heer *Coppin*, hetwelk, vooral an de considerans, zoo vreemd was, dat de leden elkander verbaasd aanzagen, maar eindelijk begonnen te lagchen, begrijpende, dat men in den carnavals-tijd was.

— Een aantal dedeputeerden vereenigde zich gisteren avond in een der zalen van het café *Mille Colonnes*; met het doel om den heer *de Merode* tot luitenant-generaal des koningrijks te doen benoemen; aan den anderen kant, gaat hier eene petitie rond om den heer *Surlet de Chokier* die waardigheid op te dragen. De partij voor de republiek vereenigt zich daarentegen in het hotel *de la Paix*.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 14den Februarij.

Twee daadzaken zijn dezer dagen ter kennis van het publiek gebragt, de eene is de weigering van de belgische kroon voor den hertog *van Nemours*, benevens de door den heer *Flahaut* overgebragte toestemming van den kant van Engeland, tot de komst ten troon van prins *Karel van Napels*, aan eene der dochters des Konings van Frankrijk gehuwd, ten minste indien dit overleg door het belgisch congres wordt aangenomen; de andere is het indienen van een budget van circa 1200 millioenen.

Zoodanig is de aanhef der *Gazette de France* van heden, welke daarop laat volgen: Uit de eerste dier daadzaken blijkt, dat er thans geene de minste waarschijnlijkheid tot oorlog meer bestaat, want het fransch gouvernement door Europa erkend zijnde, en alle voorwerp van oneenigheden door hetzelve vermeden wordende, is er hoegenaamd geen voorwendsel meer tot eene aanranding, die daarenboven noch met de staatkunde noch met den toestand der kabinetten strookt. Hoe is dan de tweede daadzaak, de vermeerdering van ons budget met 500 millioenen met de eerste overeen te brengen?"

De *Gazette* gaat in dien trant voort en eindigt met eene brochure aan te kondigen van zekeren advokaat te *Grenoble*, die uitgevonden heeft, dat het budget, in plaats van met 300 millioenen vermeerderd, 100 millioenen verminderd zou kunnen worden.

Intusschen stonden de fondsen, die, sedert ettelijke dagen, niet genoteerd waren, gewees', op de beurs van den 12den, als volgt: de 3 pCt. op 59,30 en de 5 pCt. op 93.

— Onze kooplieden zullen zeker niet zonder groot genoegen vernemen, dat er, binnen eenige maanden, eene linie van stoomboten tusschen Bordeaux en Kadix zal worden aangelegd, die over Ferrol en Lissabon zal loopen.

— Een jonge Griek, welke sedert drie jaren binnen onze stad woont, had de prinses *Louise d'Orleans* (dochter des konings) onderscheiden brieven geschreven, waarin hij haar ten huwelijk verzocht. Deze brieven werden allen naar de prefectuur van policie gezonden. Onlangs wachtte deze vreemdeling de prinses op, sprong op het oogenblik, dat zij in het rijtuig wilde treden, op haar los, greep haar hand en trok haar tot zich, om haar te omhelzen. Gevat en verhoord zijnde, bekende hij dadelijk de schrijver der brieven te wezen, tevens verklarende, dat, indien hij de prinses niet tot vrouw bekwam, hij zich zelven om het leven zou brengen. Men verzekert, dat de ongelukige naar het gekkenhuis gebragt is.

De vaderliefde, tot den hoogsten trap gedreven, heeft onlangs tot een zelfmoord aanleiding gegeven. Een gewezen metselaarsknecht, wonende in de gemeente Châdrac, arrondissement d'Issoire, heeft zich zelven om hals gebragt, om zijnen eenigen zoon, die in de conscriptie viel, de vrijstelling te bezorgen, welke eenige zonen van weduwen genieten.

— Het gerucht dat de linien op nieuw in de vaandels des legers zouden geplaatst worden, is van allen grond ontbloot. *Le Messager des Chambres*, zegt last te hebben, om hetzelve formeel tegen te spreken.

Van den 15den.

Heden morgen hebben hier zware ongeregeldheden plaats gehad, ter gelegenheid van het vieren eener dienst in de kerk St. Germain l'Auxerrois, ter nagedachtenis van den hertog van Berry. Op het eind der dienst, zou, volgens den *Moniteur*, op de kosten eene beeldtenis van den hertog van Bordeaux zijn geplaatst en aan dezelve eenige eerebewijzingen zijn gedaan; op dat oogenblik stortte het volk in de kerk en sloeg alles aan stukken, doch niets werd er geplunderd; het volk ging met eene zekere orde te werk, onder het geroep van: leve *Lodewijk Philips* en onder het zingen van *de Parisienne* en *Masseillaise*.

Intusschen begon zich eene groote menigte rondom de kerk Saint-Germain l'Auxerrois te verzamelen; de nationale garde kwam van alle kanten in de wapenen; binnen korten tijd was dan ook hier de rust hersteld. Om het volk genoegen te geven is het groote gouden met lelien versierde kruis, dat de jesuiten in het portaal der kerk hadden opgerigt, met het geheele voetstuk omvergehaald en weggenomen geworden. Ofschoon van drie tot vijf ure in den namiddag, door geheel Parijs allarm was geslagen, was echter de nationale garde niet tijdig genoeg bij de hand om het aartsbisschoppelijk paleis te beveiligen. Het volk drong er tegen het vallen van den avond binnen, doch werd kort daarop door de de nationale garde er uitgedreven. De schade moet niet groot wezen. Des avonds was de rust overal hersteld.

Op de beurs van den 14den stonden de 5 pCt. 92 80; de 3 pCt. 61,60.

ITALIEN.

ROME, den 2den Februarij.

De thans tot Paus gekozen Kardinaal *Mauro Capellari*, is zijne loopbaan begonnen met Camuldenzer Monnik te wezen, doch werd al spoedig in zijne order vermaard door zijne kennis in Kerkelijke Zaken en diepe wetenschap in de oude en moderne Oostersche talen. Zijne faam van geleerdheid en geregeld gedrag verspreidde zich weldra buiten het klooster en de algemeene achting, die hem omringde, verwierf den zedigen geestelijke, lang voor dat hij in het heilig collegie benoemd werd, een aanzien gelijk aan dat van een der Kerk-vorsten. Zijne benoeming tot Kardinaal, in 1826 door *Leo XII*, werd aangezien als een herstel voor de vergetelheid der vorige regering. Hij werd, door dien Paus, weldra geplaatst aan het hoofd van de uitgestrekte en gewigtige administratie der *propaganda*, voor welke zijne afrikaansche en aziatische geleerdheid hem bij uitstek geschikt maakten; de bekwaamheden, welke hij daarin aan den dag legde, bevestigden de hooge faam zijner bekwaamheid. Zijne ouderdom en zijne welbewaarde gezondheid maken hem in vergelijking nog jong voor de drie dubbelde kroon, en belooven hem eene langere regering dan die zijner beide voorgangers. Ook zal zijne benoeming, wij houden er ons van verzekerd, eene algemeene goedkeuring alhier en in geheel Italie verwerven, indien de gerüchten van revolutien de gedachten niet aftrekken van eene gebeurtenis, die in andere tijden aller aandacht zou verworven hebben.

Mengelingen.

NATUURLIJKE GRENZEN.

Er zijn vele denkbeelden, welker toepassing des te gewaagder en willekeuriger is, naar mate derzelver omvang en inhoud minder stellig bepaald zijn. Wanneer het eenmaal aan eenen mensch of eene partij gelukt is eene zoodanige willekeurige toepassing, geduurende eenigen tijd, zonder tegenspraak te doen gelden, worden de gevolgtrekkingen stouter en stouter; zóó zelfs, dat elk grondig en naauwkeurig onderzoek der ware beteekenis, als een onregt, of, ten zachtsten genomen, als eene dwaasheid wordt uitgekreten. Tot de hier bedoelde behooren ook die over de zoogenaamde *natuurlijke grenzen van eenen staat*: woorden, die ook in den Belgischen opstand het burgerregt hebben verkregen. De zin, door de Belgen aan die woorden gehecht, is geen andere dan die, welke in de school van den, niet zeer liberalen keizer der Franschen geleerd werd. Dat verwondere niemand in eene natie, die, ook in de laatste vijftien jaren van hare *inconsequentie* talrijke voorbeelden gegeven heeft, en welker onwetendheid ook in die zaken, welke tot de kennis der staatszamenstelling onmisbaar zijn, in het *nationaal congres* scherper nog dan ergens uitkomt.

Bij het lezen van hetgeen hunne domme verwaandheid over de uitbreiding van België tot aan hare *natuurlijke grenzen* geschreven heeft, is het welligt niet onbelangrijk te onderzoeken, wat men eigenlijk onder die benaming te verstaan hebbe, en of de verklaring, daaraan door de Belgen (als *zoni conform* der Franschen) gegeven — bij eene oppervlakkige beschouwing zelfs niet onaannemelijk — den toets van een naauwkeurig onderzoek doorstaan kan.

Reeds hadden wij daarover onze gedachten laten gaan, toen wij in de Pruissische *Staats-Zeitung* dat zelfde onderwerp behandeld

konden. Daar dat artikel geheel onze denkbeelden deswege uitdrukt, laten wij het dan hier ook hoofdzakelijk volgen.

Wanneer men alleen over de physische beteekenis der bedoelde woorden nadenkt, dan kunnen zij niets anders aanduiden, dan een' in het oog vallenden, blijvenden hinderpaal, welke de gemeenschap aanmerkelijk belemmert en het verschil in de natuurlijke gesteldheid der beide landen, ondubbelzinnig doet blijken. Als zoodanig kan, in sommige gevallen, de zee als natuurlijke limiet beschouwd worden. In sommige gevallen zeggen wij; want de zee is welligt evenzeer middel van vereeniging dan van scheiding. Bijv. tusschen de Klein-Aziatische, Europesche en Italiaansche Grieken, tusschen Sicilië en Napels, tusschen Engeland en Ierland enz. Veel minder echter dan de zeeën kunnen de rivieren als *natuurlijke grenzen* in aanmerking komen, en het is juist dit dwaalbegrip, hetwelk sedert de overheerschinq van *Napoleon* veld gewonnen heeft. Zoo lang de mensch vaartuigen heeft weten te bouwen en bruggen te slaan, en dus reeds voor duizende jaren, leveren de rivieren niet alleen geen' blijvenden hinderpaal op, maar bevorderen zelfs de gemeenschap tusschen de beide oevers. Een bewijs daarvan is, dat men aan de beide oevers, bijna nergens een merkbaar onderscheid, noch in de natuurlijke gesteldheid van den grond, noch in de geaardheid der bewoners, aantreft, alhaar niet meer dan zulks in gemeenten plaats heeft, die slechts door eene heg of sloot van elkander gescheiden zijn. Aan den linker- en den regteroever van de de *Loire*, den *Rijn*, de *Elve* enz. wonen Italianen, Franschen en Duitschers; en de natuur wedersprekt niet minder dan de geschiedenis, de hoogst oppervlakkige leer: dat *rivieren de natuurlijke grenzen van eenen staat uitmaken.*

Het was noch de natuur, noch de wetenschap, maar *Napoleons* eerzucht, welke beweerde, dat hij, die meester was van den oorsprong eener rivier, ook meester van deszelfs mond zijn moest. Dat kon alleen de leer zijn van hem, die geheele rijken als aangespoeld land van zijn eigen gebied beschouwde. Zijne kolossale magt kon intusschen dat dwaalbegrip, door kracht van wapenen, als waarheid doen eerbiedigen. Zijn stelsel was overweldiging. Wanneer de Belgen echter beweren, dat hun gebied zich tot aan deze zijde van het *Hollandsch diep* moet uitstrekken, is zulks bespottelijk.

Eene hechtere en ondubbelzinniger grens dan rivieren zijn de gebergten. Deze vormen eene wezenlijke belemmering, verzwaren aanmerkelijk de gemeenschap, en vormen een wezenlijke scheiding in de gesteldheid van bodems en volken, zoo zijn, b: v: de *Pijreneën*, de *Alpen*, het *Jura* gebergte, de *Ardennen* enz. Bij de bergketenen erkennen de volken veeltijds derzelver grenzen, terwijl zij zeeën en rivieren gemakkelijk overtrekken en hunne nationaliteit aan beide zijden uitbreiden. De mensch is echter niet onvoorwaardelijk onderdaan der natuur en, indien het den Britten mogelijk geweest is om, op eenen afstand van ettelijke duizend mijlen, op de andere helft des aardbols, een uitgestrekt rijk te stichten, kan men in waarheid, bij eene rivier of bergrug nog niet stellig deggen: *tot hiertoe en niet verder!* Natuurlijke grenzen kunnen dus door de aardrijkskunde alleen niet bepaald worden; ook de geschiedenis dient daarbij geraadpleegd te worden. Deze laatste toont daarin echter zoo veel veranderlijkheid aan, dat alle *abstracte* stellingen dienaangaande vervallen. Intusschen, even als sommige natuurlijke voorwerpen hunne beteekenis niet geheel en al verliezen, behouden ook eenige historische verschijningen in dezen kracht van bewijs. Daartoe behooren vooral de taal en de volksgeaardheid: eenheid in dezen verbindt, verscheidenheid splitst en zelfs meer dan door de voorwerpen, welke de natuur alleen gevormd heeft, mogelijk is. De veroveraar moge de laatste overschreiden en vernietigen, de eerste blijven zijns ondanks bestaan; zij zwichten, evenmin voor de besluiten als voor de wapenen van den overweldiger. De ware grensbepaling van eenen staat kan dus niet alleen op natuurgronden gevestigd worden. Wie daarin, even als in de geheele staatswetenschap, slechts op zulke gronden bouwt, alleen willekeurig gekozene *oogenblikken* der geschiedenis, of een dag der overmagt tot bron zijner kennis aanneemt, vervalt onbetwistbaar in grove dwalingen. De leer der zoogenaamde *natuurlijke* grenzen is zeer in het belang der eerzucht van sommige staten; maar steeds ten koste van andere, en schier altijd onregtvaardig. Men voere hier tegen niet aan, dat de rivieren als verdedigingsmiddel de zekerheid van eenen staat moeten waarborgen. Eene opletlende beschouwing van de wezenlijke waarde dier bedenking wederspreekt haar in hare algemeene uitgestrektheid. Dat, b: v: de Rhijngrenzen voor Frankrijks verdediging niet noodzakelijk zijn, blijkt, behalve uit hare reijen grensverdragen, uit eene duizendjarige geschiedenis. Dat nu een zestienjarig bezit van den linker Rhijn-oever, *voor* 1813 meer regt op denzelven zou geven, dan een zestienjarig bezit *na* 1813, of een meer dan duizendjarig bezit voor 1795 kan door niemand van gezond verstand worden aangenomen. Van gelijke gehalte is de aanmerking, dat de Franschen hun bloed voor de verkrijging van den linker Rhijn-oever vergoten hebben. De Duitschers wonnen dat eigendom en hun oud vaderland voor niet minderen prijs. Hetzelfde heeft met Noord-Nederland plaats. Wij willen geene grenzen, dan die voor eeuwen reeds door het bloed onzer voorouders gekocht zijn; maar die grenzen staan wij ook even min op de bedreigingen der hooge magten, als op de snorkerijen van muitelingen af. Op die grenzen kunnen de Belgen, des noods met hunne Fransche schand- en eedverwanten vereenigd, de zonen van het Noorden vinden, over wier lijken alleen het mogelijk zal wezen de leer der zoogenaamde *natuurlijke grenzen* te doen zegevieren.

LETTERKUNDIG BERIGT.

Algemeen Letterlievend Maandschrift 14de deel; bestaande uit 16 *stukken.* Te Amsterdam bij A. VINK en COMP. 1830, de prijs van den geheelen jaargang is . . . . . ƒ 11,20.

Ofschoon de onpartijdigheid aan dit tijdschrift geen onvoorwaardelijken lof kan toekennen, mag men echter in waarheid zeggen, dat het in het laatste jaar, in waarde is toegenomen, zoo wel wat het uiterlijke, als wat het innerlijke betreft. Druk en letter hebben zelfs veel gewonnen. Het is bekend, dat dit werk uit twee hoofddeelen: *Boekbeoordeeling* en *Mengelwerk* bestaat. Naar ons gevoelen laat het eerste nog het meeste te wenschen over en komt het ons voor, dat, met eenige uitzonderingen, de beoordeeling, vooral in het dicht- en letterkundige vak, het karakter der ware kritiek mist. Sommige beoordeelingen hebben echter eene blijvende waarde, onder anderen, die van *al de werken van* Jacob Cats en der *poëzij* van den heer A. van der Hoop Jr., die met onderscheiding mogen genoemd worden.

Het *Mengelwerk* is doorgaans zeer belangrijk, en onderscheidt zich vooral door verscheidenheid. Menig verhaal laat eenen blijvenden indruk na, en daarin is, over het algemeen, de keuze der verzamelaars gelukkig geweest. Van de dichtstukken en dichtstukjes is niet hetzelfde te zeggen. Met enkele uitzonderingen is daarin de oogst beneden het middelmatige. De Redactie kan dat gemakkelijk verbeteren: zij herinnere zich slechts, dat goede prosa beter dan berijmde onzin is, ja, dat bevoegde lezers, in plaats van dit laatste liever niets ontvangen.

Vaderlandsche Harptoonen, voor mijne Lot- en Leedverwanten, door G. A. C. W. Marquis DE THOUARS. Te Amsterdam, bij A. VINK, 1830; 32 bladz. in 8°.; de prijs is . . . ƒ 0-30

De heer *de Thouars*, zoo wij ons niet vergissen, dezelfde, die, in den jare 1825, een berijmd tafereel van den watersnood in Nederland uitgaf, treedt thans andermaal met een gedicht of gedichter, zoo als men het nemen wil, op. Destijds beziende het water, nu het oorlogsvuur den dichter, en waarlijk! wij weten niet te beslissen welk van de beide voortbrengselen in woestheid en bombast de voorkeur wegdraagt. Indien de beoordeeling dezer harptoonen, in het *Algemeen Letterlievend Maandschrift*, No. 1, 1831, voorkomende, geen spot is, begrijpen wij haar niet; of indien het genie van den marquis een ruwe diamant is, die slechts geslepen behoeft te worden, om als een *juweel van den eersten rang* te schitteren, dan moet zij al zeer ruw zijn, zal dus veel slijpens vereischen en dan vreezen wij zal er luttel overblijven.

Wij bevelen dit boekje echter zeer aan. Vooreerst om dat men, hetzelve koopende, een penningske op het altaar van het vaderland offert (*vid. Alg. Letterl. Maandschrift*) en ten anderen, omdat de lezing zeker eenige lachende oogenblikken schenkt. Men vindt er in van; *Vlammenspuwende genetten met geloerde hoeven; gloeijende houwitsers; kogels, moordgeweren en musketten, die muren omzetten;* eene *muze, die ten kruisbogt gaat;* een *boek des noodlots, waar bij den tijd (rijmende op eeuwigheid), een vouw gelegd wordt*, enz. enz. enz.

De reeds genoemde Rec: zegt, dat de heer *de T.* een ijverig beoefenaar der Hoogduitsche poëzij is. Wij geloven het en voegen er bij, dat Zijn Ed. ook wel eens in *Holmers* gedichten gebladerd, ja niet alleen *gebladerd* heeft.

Aan den Heer H. Oosthoorn, *Med. et Chirurg. Doctor te Utrecht, gewezen eerste Officier van Gezondheid der Armée.*

Hartgrievend was het voor ons, uit de Bredasche Courant van den 11den jl. te vernemen, dat gij uit ons midden verwijderd zijt; wij waren en zijn er steeds trotsch op, tot het getal onzer leerlingen behoord te hebben. Smartelijk is voor ons het verlies van een' man, wiens verdiensten wij hoogschatten, en dien wij zoo gaarne (zoo niet in zijne vorige betrekkingen hersteld) in deze oogenblik-

ken dan het hoofd der geneeskundige dienst van het arabische leger gezien hadden. (1) Waren Intrigues en nijver de drijfveren welke uwe verwijdering ten gevolge gehad hebben, wij verheugen ons dat uw hart te groot was zich door deze te laten vernederen.

Ontvang thans openlijk onzen dank voor het genoten onderwijs en zijt verzekerd dat het dankbaar herdenken aan onzen voormaligen regtvaardigen Chef, hartelijken Leermeester en leerenden Vriend, de vervulling eener aangename pligt zal blijven voor uwe voormalige leerlingen.

Uit het leger den 16 *Februarij* 1831.

Eenige Officieren van Gezondheid der Armée.

(1) Dit zij hier gezegd, zonder aan de verdiensten, te kort te doen van hem, die thans in die betrekking werkzaam is, en voor wien wij hoogachting koesteren.

DANKBETUIGING.

De majoor *Schoch*, kommandant van het 1ste bat. der 18de afdeeling, op de voorposten te Rijsbergen, allergevoeligst getroffen over de aanzienlijke gift, van 100 paren sokken en 100 paren wanten, hem van eenige Dames uit 's Hage voor zijn onderhebbend bataillon toegezonden, betuigt bij deze de edelmoedige schenksters, zijnen vurigen en opregten dank, hebbende hij tevens de eer haar de verzekering te geven, dat het gezondene met ware vreugd en erkentelijkheid door den krijgsman is aangenomen geworden.

Bij den ondergeteekenden is ontvangen, een pak zonder postmerk, met de navolgende goederen:

12 paar grijze wollen Sokken.
8 —— witte —— ——
3 wollen Hemdrokken.
8 paar Wanten met vingers.

waarbij dit vierregelig versje gevoegd was:

Ons onheil heeft geen regt, ons oog een traan te ontrukken,
Die zucht ontdekt het hart, dat eigen leed verheft;
Hoe weldoende ons met moed, voor eigen ongelukken,
Ons traanen mee, voor 't geen *den ander* treft.

Hartelijke dank wordt bij deze toegebragt aan de geachte geefster, aan welke verzekerd wordt, dat van deze vaderlandslievende gift op eene doeltreffende wijze gebruik zal gemaakt worden.

Rozendaal, 17 *Februarij* 1831.

F. G. Tromaas.
2e Luitenant bij de 2e Comp., 2e Marsch-bataillon.

VADERLANDSCHE GIFTEN.

Van den Wel-Ed. Gestr. Heer van de Pell, burgemeester van Amsterdam, 120 paren wanten met vingers (deze zijn per schip verzonden den 22 Dec. ll. en eerst heden ontvangen).

Van eene weduwe en hare dochters te Breda 8 paren wanten en 10 paren sokken.

Van het gezelschap tot nuttige gebruikmaking gebreide kleedingstukken 100 paren wanten.

Van H. M. uit Amsterdam, 96 paren of 8 douzijn wanten met vingers (verden per beurtman den 17 Dec. ll., en eerst heden ontvangen).

Door de zorg van den heer J. B van Loghem te Haarlem:

van mevr. C 23 paren wanten, van mevr. T. B 39 paren id, van Z 6 paren id, van jufv. M. K. 6 paren sokken voor de Noord-Holl schutterij, van Z. uit Hoorn 16 paren id. voor de Hoornsche schutterij, van H. 12 paren id. voor de Haarlemsche schutterij, van M. D. 26 paren polsjes, van een onbekenden 1 pak pluksel, van N. B. te Overveen 1 id. en 1 pak windsels, van eene blinde juffrouw 1 idem.

De ondergeteekende hoogstvereerd en gevoelig getroffen over het goede onthaal en de algemeene deelneming, die hij hier bij de vertooning van zijn talent, van het geëerd Bredasch publiek heeft mogen ontvangen, betuigt daarvoor zijnen opregten dank en neemt tevens bij deze een hartelijk afscheid van het publiek, welks welwillendheid hij steeds in zijn geheugen zal bewaren.

GEORG WERNER.

Breda 19 Februarij.

AMORTISATIE SYNDICAAT

ADMINISTRATIE DER DOMEINEN, WEGEN VAARTEN enz.

De Agent van het Domein te Breda, zal op Donderdag den 24 Februarij 1831, des namiddags om 1 uur, ten huize van den Plantaadjemeester in het Liesbosch, en ten overstaan van den Heere Burgemeester van Prinsenhage, aan den meestbiedenden publiek Verkoopen:

Eenige Kavelen EIKEN BOOMTOPPEN en TAKKEN, liggende in het Liesbosch vermoemd, zijnde bij de Plantaadjemeester aldaar de noodige aanwijzing te bekomen.

Breda, den 12 Februarij 1831.

De Agent voornoemd,
M. SMITS.

** De ondergeteekende maakt bekend, dat bij hem uit de hand zijn te Koop, eene groote massa, schoone IJPEN of ULMEN, LINDEN en POPULIEREN HEESTERS.

De Stads-Architect.
J. GROOTENS.

** Bij J. VAN DER MADE Dz. Mr. Metselaar te Klundert is verkrijgbaar voor den Gulden tien Cents, het Mud vrij aan Scheepsboord geleverd, beste gebrauschte witte Luiksche STEENKALK, sedert zes maanden in daartoe vervaardigde putten opgelegd.

** J. P. LEENDERS, Apotheker te *Oosterhout*, vraagt een LEERLING buiten Kost en Inwoning op aannemelijke voorwaarde.

TOONEELBERICHT.

** Met Hooge Toestemming zullen de Hollandsche Tooneelisten, onder directie van Mejufvrouw A. CUTTING, het genoegen hebben te vertoonen: Op Maandag den 21 Februarij 1831: HET KASTEEL VAN St. MARC, of de Vondeling der Tuillerien. Groot beroemd Melodrama in drie bedrijven, de Fransche Roman le Petit Gentilhomme van den heer *Ducray*, vrij gevolgd door *A. Ruijsch*, met de daartoe behoorende Decoratien en Costumes. Na hetzelve DE MISLUKTE SERENADE, of de Intrigue aan het Venster. Blijspel met Zang.

VERWACHT:
HET BEDEGEN ONTZET DOOR STADLEIJDEN.

** Inteekening op de BIJDRAGEN tot de Geschiedenis der *Nederlanden* bevattende: De Oorzaak van den Belgischen Opstand, desselfs Begin, Voortgang, Einde en Gevolgen voor geheel *Nederland*; Aanvang genomen hebbende 25 Augustus, 1830.

Dit voor elk regtschapen Nederlander en Vriend van het Vaderland belangrijk Werk, zal met nieuwe fraaije letter gedrukt, bij Aflevering en de regten dagen in het licht verschijnen, zullen van Vier vellen druks, gr. 8°, à 50 Cents bij Inteekening en 60 Cents buiten Inteekening. Dezelve zullen uitgegeven worden bij H. MOOLENIJZER, en verder verkrijgbaar bij alle Boekhandelaren zoo binnen als buiten de Stad; bij wie ook verkrijgbaar is:

DE PRINS VAN ORANJE, REDDER VAN HET NEDERLANDSCHE VOLK.

** DE ATLAS, *Amsterdamsche Zondags-Kwartier. Nederlandsch Staat- Geschied- Letter- Huishoudkundig en* ALGEMEEN NIEUWSBLAD. Het *eerste* nommer van deze *nieuwe* Courant, in het grootst formaat ooit hier te Lande verschenen, bevat in *zestien* naauw gedrukte kolommen: *Inleiding. Overzigt van den Staatkundigen toestand der Natien van Europa. Overzigt der staatkundige partijen en van de beginsselen der voornaamste Dagbladen in Frankrijk. Buitenlandsche Berigten. Binnenlandsche Berigten. Vernuft en Smaak. Bemoeijing door C. G. WITHUIS. Regtsgeding. Modes. Tooneel- Correspondentie. Jongste Nieuws. enz. enz.* Dit Blad wordt alle Zondagen uitgegeven bij de GEBRUEDERS DIEDERICHS te *Amsterdam*; bij alle Boekhandelaren en aan alle Postkantoren ligt dit nommer ter inzage gereed en wordt abonnement aangenomen.

** Bij BROESE & COMP. is te bekomen: Verdediging van den Graaf VAN BIJLANDT, in 8°. prijs *f* 1,30.

De Haagsche Courant, verschijnt van 1 Januarij 1831, vijf malen in iedere week, te weten: des Zondags, Dingsdags, Woensdags, Vrijdags en Zaturdags. Hiervan worden geregeld 3 nummers op heele vellen uitgegeven. De prijs is, franco per post, door het geheele Koninkrijk *f* 4,50 in de 3 maanden. Alle advertentien, behoorlijk op formaat zegel gesteld, worden geplaatst tegen 20 Cents per regel. Alle inzendingen geschieden franco aan de uitgevers van gemelde Courant.

Te Breda, bij BROESE & Comp., Boekdrukkers en Boekverkoopers.